

Patent dodatkowy
do patentu nr _____

Zgłoszono: 03.05.78 (P. 206542)

Pierwszeństwo: _____

Zgłoszenie ogłoszono: 12.03.79

Opis patentowy opublikowano: 15.11.1981

Int. Cl.² C02C 5/02

CZYTELNIA

Urząd Patentowy

Twórca wynalazku: Joanna Pastuszka

Uprawniony z patentu: Instytut Mechanizacji Precyzyjnej, Warszawa
(Polska)

Sposób detoksykacji ścieków galwanicznych

1

Przedmiotem wynalazku jest sposób detoksykacji zużytej kąpieli glukonianowej stosowanej do odtłuszczenia, odrdzewiania i aktywacji powierzchni metalowych przed nałożeniem powłok metodą galwaniczną.

Kąpiel zawiera glukonian sodowy $C_6H_{11}O_7Na$ i NaOH. W kąpieli zużytej są również jony żelaza, miedzi, chromu i niklu z oczyszczanych powierzchni.

Zużyta kąpiel glukonianowa wykazuje wysokie zapotrzebowanie tlenu (oznaczane symbolem CHZT) przekraczające około 100-krotnie wartości dopuszczalne. Odprowadzanie takiego roztworu do ścieków bez zmniejszenia toksyczności jest niedopuszczalne. Glukonian sodu w środowisku alkalicznym tworzy trwałe nierozpuszczalne związki kompleksowe z metalami, dwu- i trójwartościowymi. Ścieki zawierające powyżej 150 mg glukonianu sodu, w przypadku biologicznego oczyszczania, mogą powodować zarastanie biologicznych złóż lub pęcznienie osadu czynnego albo hamować procesy biochemicznego samoczyszczenia.

Obecnie zużyte kąpiele glukonianowe odprowadzane są do ścieków po około 100-krotnym rozcieńczeniu wodą. Z kolei zużyte kąpiele chromowe zawierają bardzo trujący składnik — sześciowartościowy jon chromu.

Dla neutralizacji kąpiele takie wprowadza się periodycznie do ścieków popłucznych, chromowych

2

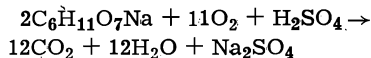
i umieszcza w neutralizatorze wprowadzając substancje redukujące np. kwaśny siarczyn sodowy. W środowisku kwaśnym następuje redukcja jonów chromu do trójwartościowych, a następnie za pomocą alkaliów wytrąca się wodorotlenek chromu.

Sposób według wynalazku polega na wspólnej obróbce zużytej kąpieli glukonianowej i chromowej w wyniku której glukonian utleniony zostaje do CO_2 i H_2O , a jony Cr^{6+} zredukowane do Cr^{3+} .

Reakcje przebiegają następująco

uwolniony w powyższej reakcji tlen reaguje z glukonianem sodu według poniższego wzoru:

Czynnikiem warunkującym przebieg reakcji jest pH środowiska $\leq 2,5$. Zużyta kąpiel chromową stanowić mogą zarówno kąpiele do galwanicznego chromowania jak i kąpiele do pasywacji zawierające związki chromu sześciowartościowego.

Stosując sposób według wynalazku miesza się obydwie zużyte kąpiele i dodaje kwasu siarkowego do odpowiedniej wartości pH, którą mierzy się przez cały czas przebiegu reakcji, w wyniku której następuje obniżenie CHZT o ponad 95%.

Zapotrzebowanie 10% H_2SO_4 do zakwaszania wynosi od 10 do 40% łącznej objętości roztworu w zależności od objętości kąpieli chromowej.

Następnie jon chromu trójwartościowego strą-

ca się w postaci wodorotlenku. Wytrącaniu ulegają również jony wszystkich innych metali. Sedymentację osadu wodorotlenków można ułatwić dodając flokulantów. Po zakończeniu sedymentacji roztwór dekantuje się z nad osadu i jeśli zawiera jeszcze nie zredukowany chrom kieruje się go do dalszej obróbki ze ściekami popłucznymi chromowymi.

Alternatywnie roztwór po utlenieniu glukonianów można kierować do wspólnej obróbki ze ściekami chromowymi o ile istnieją możliwości obróbki dodatkowych ilości ścieków w komorach chromowych i komorach neutralizacji.

Przykład. W 100 l zużytej kąpeli glukonianowej oznaczono CHZT na 100 g/l a zatem ogólna ilość tlenu potrzebna do detoksykacji wynosiła $100 \text{ g/l} \cdot 100 \text{ l} = 10000 \text{ g O}_2 = 10 \text{ kg O}_2$.

Wyznaczona doświadczalnie dawka bezwodnika chromowego potrzebna do obniżenia CHZT o około 97% wynosi 1,8 g CrO_3 /l g CHZT a zatem zapotrzebowanie CrO_3 do unieszkodliwienia kąpeli glukonianowej o wyżej podanych parametrach wynosiło $1,8 \text{ g} \times 10.000 \text{ g O}_2 = 18.000 \text{ g} = 18 \text{ kg}$.

W zużytej kąpeli chromowej oznaczono stężenie jonów chromu sześciowartościowego na 200 g/l w

przeliczeniu na CrO_3 a zatem równoważna ilość kąpeli chromowej wynosiła 90 htrów.

Obydwie kąpiele wymieszano i oznaczono pH. Stwierdzono, że wynosiło około 5. Dla utrzymania przez czas trwania reakcji pH roztworu $\leq 2,5$ dodano łącznie około 70 l 10% H_2SO_4 .

Wydzielanie pęcherzyków dwutlenku węgla ustąpiło po kilku godzinach. Roztwór rozcieńczono pięciokrotnie ściekami obojętnymi i wytrącono chrom w postaci wodorotlenku za pomocą 10% mleka wapiennego. Objętość wytrąconego osadu wynosiła około 25% objętości roztworu. CHZT roztworu zdekantowanego z nad osadu wynosiło 1 g/l.

Zastrzeżenie patentowe

Sposób detoksykacji ścieków galwanicznych zawierających jako składniki podstawowe sześciowartościowe jony chromu i glukonian sodu, **znamienny tym**, że zużyte kąpiele miesza się i dodaje kwasu siarkowego do pH $\leq 2,5$, a następnie jony chromu trójwartościowego i innych metali **osadzają się** za pomocą wodorotlenków rozpuszczalnych w wodzie.